

Слід також запровадити просту і зрозумілу систему оподаткування, яка б передбачала, стягнення податків з урахуванням бізнес-інтересів, що передбачає державну фінансову підтримку, цільові субсидії та податкові пільги для іноземного капіталу.

Позитиву додає стабілізація політичного життя країни. Президент України 17 березня 2010 року затвердив положення і персональний склад Комітету з економічних реформ, основними завданнями якого визначено підготовку програми економічних реформ в Україні. Такий крок може прискорити розвиток власного інвестиційного потенціалу, проведення фінансових, політичних, організаційних, управлінських та соціальних реформ, вдосконалити законодавство, зменшити всеосяжну корупцію, а отже, покращити імідж країни, як надійного партнера.[6]

Згідно з дослідженням Міжнародного фонду Блейзера інвестиційний потенціал в Україні значний, більше половини, а саме – 53,7%, інвесторів планують інвестувати до України в найближчі шість місяців, проте ще 24,4% проявляють обережність у своїх планах або поки не визначилися.

Україна є досить перспективною державою для іноземного інвестора – це мобільна і відносно дешева і кваліфікована робоча сила, місткий внутрішній ринок споживання, вигідне геополітичне положення, розвинена газотранспортна система, інноваційний потенціал, готовність керівництва до змін.

Головним завданням нашої держави є розкриття цього потенціалу, використовуючи досвід країн-сусідів, а саме: стабілізувати політичне та соціально-економічне життя країни, зменшити адміністративний тиск та забезпечити державну підтримку іноземних інвесторів, створити пільги та цільові субсидії, спростити податкове законодавство та митні процедури, зменшити корупцію та зупинити розвиток тіньового ринку.

Список літератури:
1. www.bleyzerfoundation.org
2. http://www.doingbusiness.org/Documents/Country_Profiles/UKR.pdf
3. http://www.doingbusiness.org/Documents/DB10_Overview.pdf
4. <http://www.doingbusiness.org/ExploreEconomies/?economyid=194>
5. <http://www.eba.com.ua/ua/analytical/barriers.html> 6. Указ Президента України

№273/2010 «Про утворення Комітету з економічних реформ» від 26 лютого 2010 року

Поступила в редколегію 12.05.10

УДК 339.137.2

О.Ю.ЛІНЬКОВА, канд. екон. наук, доц., НТУ «ХП»,
Д.ТУРМЕНКО студ., НТУ «ХП»

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ ТА МЕХАНІЗМИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Стаття присвячена дослідженню сучасних потенційних можливостей підвищення конкурентоспроможності легкої промисловості. Проаналізовано сучасний стан галузі. Запропоновано механізми розвитку легкої промисловості на національному рівні, сконцентровано увагу на питаннях подальшого дослідження розвитку галузі.

Article is devoted to the study of contemporary potential competitiveness of light industry. The state of the industry. Proposed mechanism for the development of light industry at the national level, concentrating on the further study of the industry.

Ключові слова: конкурентоспроможність, технологічні інновації, іноземні інвестиції, маркетингова концепція управління.

Вступ. Легку промисловість можна віднести до основних галузей соціального спрямування, більшість продукції даної галузі належить до предметів першої необхідності, розвиток якої є необхідною умовою покращення рівня життя населення.

Сучасний стан підприємств даної галузі характеризується наявністю жорсткої конкуренції, необхідністю гнучко реагувати на неоднозначні зміни ситуації на ринку. За період 2004-2009рр. значну частину ринку легкої промисловості України займають товари Китаю – 50%, Туреччини – 23% , В'єтнаму – 8%, Італії -4%, інші – 12%, частка товарів вітчизняного виробництва становить 3%[6]. Тому проведення ефективних реформ в даній галузі має велике значення. У багатьох країнах вихід з фінансово-економічної кризи починається зі зростання виробництва в галузях, які мають швидкий обіг капіталу, зокрема в легкій промисловості. Ця галузь відрізняється найбільшою гнучкістю в прис-

тосуванні до змін попиту, легко піддається модернізації і забезпечує значний внесок у формування валового національного продукту. Вагоме значення має рівень розвитку підприємств легкої промисловості на внутрішньому ринку.

Вирішення проблем в області державної, податкової, інноваційної, інвестиційної, маркетингової, технологічної політики є ефективними шляхами підвищення конкурентоспроможності легкої промисловості в умовах фінансово – економічної кризи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Загальні підходи дослідження конкурентоспроможності підприємств знайшли своє відображення в працях зарубіжних авторів М. Портер, Р. Фатхутдинов, Жан-Жак Ламбен. О.В. Царенко вітчизняний вчений, який займається питаннями конкурентоспроможності легкої промисловості. А саме, М. Портер, проаналізував структурні фактори, які впливають на інтенсивність конкуренції, запропонував механізм оцінки конкурентної структури галузі [1]. Потребує адаптації в сучасних умовах запропонований автором механізм підвищення конкурентоспроможності. Р. Фатхутдинов систематизував ринкові чинники и запропонував методіку оцінки факторів конкурентоспроможності на основі прогнозування[3]. Недостатньо приділено уваги питанню розвитку промисловості. Жан – Жак Ламбен запропонував модель дослідження привабливості ринку і конкурентоспроможності підприємств[2]. Але потребують подальшого дослідження критерії впливу споживачів на товари промислового попиту галузі. О.В. Царенко досліджує питання конкурентних переваг на основі регіональної оцінки легкої промисловості України[4]. Недостатньо досліджено стратегічні напрямки формування конкурентоспроможності підприємств галузі за умов нестабільності світової економіки.

Аналіз праць показує що питання розвитку легкої промисловості в умовах фінансово-економічної кризи є актуальним і не вирішеним.

Мета статті. Аналіз проблем і шляхів підвищення конкурентоспроможності легкої промисловості.

Постановка задачі. Розробити механізм розвитку легкої промисловості в умовах світової фінансово – економічної кризи.

Методологія дослідження. Легка промисловість працює за надзвичайно несприятливих умов, що зумовлено експансією імпорتنих то-

варів, відсутністю новітніх технологій в системі маркетингу, управлінні, системі якості продукції.

Проблеми, які впливають на сучасний стан легкої промисловості можна розділити на дві групи:

– Фінансово – економічні (грошово – кредитна політика, рівень інфляції, високі процентні ставки, коливання курсу валюти, нестабільність господарського та податкового законодавства);

– Внутрішні проблеми галузі (тіньове виробництво, нерівні конкурентні умови на внутрішньому ринку (високий рівень імпоротної продукції), низьке фінансове забезпечення власними коштами, непривабливість з точки зору інвестиційної діяльності, проблеми використання вітчизняної сировини, недостатня інноваційна діяльність, відсутність пільгового кредитування, відтік з галузі фахівців через низьку заробітну плату, відсутність в управлінні елементів стратегічного спрямування тощо).

Проаналізуємо проблеми легкої промисловості:

– домінування на внутрішньому ринку іноземних товарів. Частка імпорتنих товарів легкої промисловості досягає 90 %. Наприклад, за 2009 рік у порівнянні з 2008 роком взуття, головні убори, парасольки – 80,8 %, тканини (бавовна, шовк)– 87 %, готові текстильні вироби – 89 %, трикотажні вироби – 85,1%, шкіряний одяг – 91,3 %. На державному рівні було розроблено концепцію розвитку легкої промисловості до 2011 року (вартість 780 млн.грн). Однак в зв'язку з факторами ринкового середовища і впливом фінансово – економічної кризи не спостерігається значного реформування в галузі.

– маркетингова концепція управління на підприємствах легкої промисловості, що характеризується втратою зв'язку між виробником і потенційним споживачем, відсутністю вміння звертати увагу на реальні потреби споживача, відсутністю підприємницької ініціативи спрямованої на пошук сучасних інструментів маркетингового, інноваційного, інвестиційного управління.

– низька якість вітчизняних товарів (зовнішній товарний вигляд продукції: низька якість сировини, недосконалий технологічний процес, високі рівні зносу обладнання). За останні роки спостерігається зниження якості імпорتنих товарів (табл.1).

Таблиця 1

Якість вітчизняних та імпортованих товарів, які поступили на споживчий ринок [4]

Групи товарів	Забраковано і знижено у сортності, у % від загального обсягу проінспектованих товарів											
	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	Вітчизняні товари	Імпортовані товари	Вітчизняні товари	Імпортовані товари	Вітчизняні товари	Імпортовані товари	Вітчизняні товари	Імпортовані товари	Вітчизняні товари	Імпортовані товари	Вітчизняні товари	Імпортовані товари
Швейні вироби	62,1	47,3	37,1	36,1	38,0	34,9	39,7	33,6	44,6	44,0	51,1	56,0
Трикотаж білизняний	26,2	41,2	20,3	42,0	37,7	41,9	43,1	47,6	23,8	54,5	63,9	48,0
Верхній трикотаж	33,5	28,7	27,4	40,0	35,9	35,6	50,8	46,0	24,7	44,8	46,4	62,8
Шкіряне взуття	27,4	34,9	32,8	30,6	33,2	32,7	26,4	37,8	31,3	37,1	40,5	47,7

За всіма наведеними товарними групами, крім швейних виробів, питома вага забракованих товарів і знижених у сортності за період з 2003 р. по 2008 р. збільшилася в 1,4-1,8 рази. Це показник характеризує позитивну роботу вітчизняних підприємств.

На сьогоднішній день частка галузі в загальному обсязі промислової продукції складає 1,1 %, тоді як в розвинутих країнах, у тому числі Німеччині, Франції, США, Італії даний показник становить 6-12%,

що сприяє формуванню до 20 % власного бюджету, забезпечує наповнення ринку на 75 – 85 % продукцією власного виробництва.

Конкурентні переваги європейських виробників товарів легкої промисловості ґрунтуються на якості та дизайні, інноваціях і технології, а також на більшій доданій вартості виробів (67 млрд. євро, в середньому 2,7 млрд. євро доданої вартості припадає на одну країну ЄС. В Україні валова додана вартість легкої промисловості становить 387,6 млн. євро, тобто в сім разів менше).[4] Компанії ЄС покращили конкурентоспроможність, значно скоротивши масове виробництво й випуск спрощених фасонів виробів, зосередившись на широкому різноманітті виробів з вищою доданою вартістю. Тобто відбулася переорієнтація виробництв текстильної, швейної, взуттєвої та шкіряної продукції високорозвинутих країн на випуск високотехнологічних товарів з більшою обробкою, тоді як виробництва масової стандартизованої продукції, де присутня значна цінова конкуренція, перенесено до країн з більш дешевою робочою силою та близькістю сировинних ринків.

Пропонується механізм розвитку легкої промисловості в умовах фінансово – економічної кризи у вигляді концептуальної моделі:

- державне реформування (розробити програму розвитку легкої промисловості; створити привабливі умови для заохочення висококваліфікованих кадрів і науковців на підприємства, розробити законодавчі акти, які сприятимуть підвищенню інвестиційної привабливості галузі);

- цільове фінансування (створити при Міністерстві промисловості України відділ фінансування підприємств легкої промисловості, основними завданнями якого є розробка програм планування, контролю потоку грошових коштів, а також їх цільового використання; пошук можливих шляхів пільгового кредитування підприємств);

- маркетингова концепція управління підприємств (удосконалення асортиментного рівня відповідно до вимог споживача, управління ціновою політикою, введення сертифікації і методів підвищення якості продукції, розробка шляхів і методів просування продукції, планування виробництва відповідно до ринкових потреб).

Прийняття програми розвитку легкої промисловості в умовах фінансово-економічної кризи дозволить позитивно вплинути на динаміку прямих іноземних інвестицій (ПІІ).

Вплив ПІІ на технологічне оновлення та структурні зрушення на рівні промислової діяльності може зумовити наступний позитивний ефект:

1. Технологічний – з іноземними фірмами до країни прийдуть нові продукти та технологічні процеси, вітчизняні підприємства отримають вигоду у вигляді нових технологій, підвищенні професійного рівня спеціалістів, модернізації виробничих процесів;

2. Фінансовий – підвищення рівня капіталізації підприємств.

Враховуючи положення підприємств легкої промисловості, до основних факторів, які сприятимуть розвитку даної галузі можна віднести:

– створення відповідних умов для міжгалузевого комплексу роботи підприємств (сільське господарство, хімічна промисловість, машинобудування);

– проведення змін в митно – тарифній політиці держави: підвищити ставки ввізного мита на деякі види готових виробів, які з досить високими якісними показниками та в достатній кількості можуть виробляти підприємства легкої промисловості України.

– запровадження для імпортованих товарів «секонд – хенд» процедури обов'язкової державної санітарно – епідеміологічної експертизи;

– введення режиму квотування на імпортовану продукцію;

– зміни в податковій політиці по відношенню до даної галузі (спрощення ПДВ, що нараховується на сировину та матеріали, а потім на готовий товар, створює подвійне оподаткування та не сприяє цінovій конкурентоспроможності вітчизняних товарів);

– створення пільгового кредитування;

– наявність на підприємствах ефективного власника, який би інвестував капітал для довгострокового функціонування підприємства і випуску продукції, а не для його перепродажу, перепрофілювання або повної ліквідації;

– запровадження системного маркетингового управління у підприємницьку діяльність, з метою постійного дослідження кон'юнктури

ринку, потреб споживачів, світових нововведень в області дизайну і моди;

– створення на підприємствах системи інноваційного управління;

– створення розгалуженої міжрегіональної мережі оптово – роздрібної торгівлі.

Результати дослідження. В умовах фінансово – економічної кризи розвиток легкої промисловості можливий за рахунок: удосконалення структури виробництва, управління, змін в інноваційній, інвестиційній, фінансовій, маркетинговій діяльності, враховуючи власний потенціал, структуру фінансування, а також стратегічні можливості, кваліфікацію і вміння вищого керівництва.

В умовах кризи підприємства промисловості можуть забезпечити власну діяльність за рахунок інноваційного розвитку власного виробництва.

Але інновації перш за все пов'язані з фінансовим забезпеченням підприємства і держави, як гаранта покриття відповідних витрат.

Висновок. Отже, результативність використання запропонованої моделі підвищення конкурентоспроможності легкої промисловості України, яка має три рівні реалізації, результат буде залежати від прийняття зазначених державних реформ. Реалізація механізму дозволить збільшити частину внутрішнього ринку підприємств легкої промисловості за рахунок своєчасного впровадження цільового фінансування та маркетингової концепції управління.

Питання для подальшого дослідження: реформування державного управління легкою промисловістю, залучення прямих іноземних інвестицій в умовах фінансово-економічної кризи, шляхи фінансування інноваційних розробок, шляхи модернізації технологічних процесів відповідно до світових тенденцій розвинутих країн Європи, покращення маркетингових процесів, а також дослідження новітніх методик управління на підприємствах легкої промисловості.

Список літератури: 1. *М.Портєр.* Конкурентная стратегия. Методика анализа отраслей и конкурентов. – М.Альпина Бизнес Букс, 2008. – 454с. 2. *Ламбен Ж.-Ж.* Стратегический маркетинг. Европейская перспектива./Пер. с франц. – СПб:

Наука, 2008. – 568с. 3.Р.А.Фатхутдинов. Стратегический маркетинг. Ученик. – М.:ЗАО «Бизнес – школа «Интер – Синтез», 2007 – 641с. 4.Царенко О.В Конкурентні переваги легкої промисловості регіонів України: методологія формування, теорія та практика: монографія/ О.В.Царенко. – Донецьк: ТОВ «Юго – Восток, Лтд», 2009. – 504с. 5.Концепція Державної цільової програми розвитку легкої промисловості на період до 2011 року. // Легка промисловість. – 2006. – №3. – с.3. 6.Зовнішня торгівля України товарами та послугами у 2002 – 2008 рр. – Т.1.// Стат.зб. //Державний комітет статистики України. – К.,2003-2009.

Поступила в редколлегию 07.03.10

УДК 665.6:330.322

А.Б. МАКАРЕНКО, ст. преподаватель, НТУ «ХПИ»,
Я.В. ДАНЬШОВА, студ., НТУ «ХПИ»

ОБОСНОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ НЕФТЕПЕРЕРАБАТЫВАЮЩЕЙ ОТРАСЛИ УКРАИНЫ НА ПРИМЕРЕ ЗАО «ЛИНИК»

Розглянуто інвестиційний клімат України, нафтопереробну галузь країни, її проблеми та необхідність модернізації. На прикладі одного з підприємств обґрунтована інвестиційна привабливість інвестицій в модернізацію нафтопереробної галузі України.

We consider the investment climate in Ukraine, the country's refining industry, its problems and the need for modernization. Investment attractiveness of Ukrainian oil refining industry modernization is shown based on the example of investment project at a refining company.

Нефтеперерабатывающая промышленность Украины всегда была привлекательной для инвестиций. Однако сегодня отсутствует необходимый приток капиталовложений, генерирующих экономический рост отрасли, в связи с тем, что в условиях экономической нестабильности долгосрочные инвестиции, присущие отрасли, являются рискованными.

Инвестиционная привлекательность нефтеперерабатывающей отрасли рассмотрена в работе [4]. Проблемы повышения эффективности производства за счет инвестиционных проектов в нефтеперерабатывающей промышленности описаны в работах [1, 2]. Однако, анализ определенных типов инвестиционных проектов, направленных на модернизацию отрасли и являющихся привлекательными для инвесторов, все

еще требует дальнейшего изучения, что обуславливает актуальность данной работы.

Целью статьи является анализ эффективности инвестиционного проекта на примере конкретного предприятия для обоснования инвестиционной привлекательности нефтеперерабатывающей отрасли Украины.

Украина является страной с огромным инвестиционным потенциалом. Сильными сторонами страны являются выгодное географическое положение, богатые природные и человеческие ресурсы. Как следует из рисунка 1, нефтеперерабатывающая отрасль находится на 7 месте по инвестиционной привлекательности. Рассмотрим причины подобного состояния отрасли.

Переработка нефти и производство нефтепродуктов в Украине осуществляется на шести нефтеперерабатывающих заводах. НПЗ производят свыше 100 наименований товарных нефтепродуктов. Актуальной проблемой отрасли является нехватка инвестиционных ресурсов для поддержания нормального воспроизводственного процесса. Украинские НПЗ нуждаются в реконструкции, направленной на углубление переработки нефти, снижение энергозатрат с одновременным повышением конкурентоспособности отечественных предприятий. Это достигается путем коренной реконструкции и строительством новых мощностей с применением современных технологий.